ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑. ชื่อผลงาน.....ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่บ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้....ในพื้นที่.....ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ภาคตะวันออก กรณีศึกษา จังหวัดสระแก้ว.....

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ.....มกราคม...๒๕๖๓..–..กันยายน..๒๕๖๓..รวม..๙..เดือน.....

๓. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

๑. แนวคิดการมีส่วนร่วม

ทศพล กฤตยพิสิฐ (๒๕๓๘) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมที่เน้นในรูปกลุ่ม/องค์กรหรือชุมชนไว้ว่า หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล กลุ่มหรือชุมชน มีความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องที่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการดำเนินชีวิตของตนเอง แล้วมีการแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของตน จนมาสู่การตัดสินใจกระทำการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ๆ มีความร่วมมือและรับผิดชอบในกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ มีกลุ่มหรือองค์กรชุมชนรองรับ ประชาชนที่เข้าร่วมมีการพัฒนาภูมิปัญญา และการรับรู้สามารถคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจเพื่อกำหนดการดำเนินชีวิตของตนเองได้ ประชาชน หรือชุมชนได้พัฒนาขีดความสามารถของตน ในการจัดการควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม

๒. .แนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำชุมชน

บทบาทของผู้นำชุมชน เป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างการมีส่วนร่วม ชุมชนมีทั้งโครงสร้างที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ล้วนสามารถเลือกผู้นำอย่างไม่เป็นทางการของชุมชนเอง และให้ผู้ที่ถูกเลือกเหล่านั้นมีบทบาทในการกำหนดทิศทางและรูปแบบทางการเมือง

องค์ประกอบของผู้นำชุมชน มีลักษณะที่ไม่ต่างจากลักษณะของผู้นำทั่วไปเพียงแต่ความเป็นผู้นำในระดับชุมชนนั้นจะมีความเป็นกันเองกับชาวบ้าน มีความใกล้ชิดและเป็นระบบเครือญาติซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. มีความรู้ ความสามารถในกิจกรรมที่มีอยู่ในชุมชนเป็นอย่างดี
๒. มีคุณธรรม เช่น ความโอบอ้อมอารี เป็นที่ยอมรับได้ในชุมชน
๓. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน
๔. สามารถประสานต่อรองเรื่องต่างๆ ได้
๕. มีฐานะค่อนข้างมั่นคง
๖. มีความเป็นกันเองสูง หรือมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี

๔. สรุปสาระและขั้นตอนในการดำเนินงาน

สรุปสาระสำคัญ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่บ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ภาคตะวันออก กรณีศึกษา จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ภาคตะวันออก กรณีศึกษา จังหวัดสระแก้ว

๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ภาคตะวันออก กรณีศึกษา จังหวัดสระแก้ว

๓. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ภาคตะวันออก กรณีศึกษา จังหวัดสระแก้ว

ขั้นตอนการดำเนินงาน

เครื่องมือใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวความคิดจากหนังสือ ตำรา เอกสาร รายงาน และผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๖ ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ตอนที่ ๔ เป็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ตอนที่ ๕ เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ภาคตะวันออก กรณีศึกษา จังหวัดสระแก้ว

ตอนที่ ๖ เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ภาคตะวันออก กรณีศึกษา จังหวัดสระแก้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลซึ่งได้แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้ว ไปสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ภาคตะวันออก จังหวัดสระแก้ว รวม ๓๕ คน การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

๑. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ บทความ เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ผลงานวิจัย และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. การรวบรวมข้อมูลภาคสนามในท้องที่ จำนวน ๓๕ คน

การสร้างแบบสอบถาม

รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการตั้งสมมติฐานนำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม และทำการประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. หาความเที่ยงตรง (validity) โดยนำเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบแก้ไขให้มีความถูกต้อง เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity)

๒. หาความเชื่อมั่น (reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงหาความเที่ยงตรงแล้วไปทดสอบ (pre-test) กับกลุ่มประชากรในท้องที่ อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว รวม ๒๕ คน ใช้จำนวนตัวอย่างในการทดสอบเครื่องมือ จำนวน ๒๕ ตัวอย่าง นำผลที่ได้มาทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ด้วย Cronbach จะได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Alpha) ค่ามากกว่า ๐.๗๘๘๔ ในส่วนของการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

การกำหนดขนาดตัวอย่าง

เป็นการกำหนดโดยสุ่มตัวอย่างของประชากรเป้าหมายที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชากรตัวอย่างในอำเภอวังน้ำเย็น อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว รวม ๓๕ คน (ตารางที่ ๑) ดังนี้

ตารางที่ ๑ จำนวนผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามอำเภอเป้าหมาย

ตำบล	อำเภอ	จำนวนผู้ใหญ่บ้าน
ทุ่งมหาเจริญ	วังน้ำเย็น	๑๓
พระเพลิง	เขาฉกรรจ์	๙
วังทอง	วังสมบูรณ์	๑๑
วังใหม่	วังสมบูรณ์	๒

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาสร้างรหัสและบันทึกข้อมูลจากแบบสอบถามลงในแบบรหัส (coding) และประเมินผลโดยจะนำข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดเข้ารหัส(coding) และประเมินผลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปส่วนวิธีการทางสถิติที่จะใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย การวิเคราะห์เชิงพรรณา (descriptive analysis) ซึ่งเป็นการนำข้อมูลที่ศึกษามารวบรวมในรูปของตาราง และแสดงค่าสถิติต่างๆ ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(standard deviation) และใช้เกณฑ์การแปลผลโดยนำคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามมาจัดช่วงคะแนน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลและแสดงผลในรูปของสถิติเชิงอนุมานด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียรสัน (pearson correlation) และสมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน(stepwise multiple regression)

๕. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี) ๑. .....-.....สัดส่วนของผลงาน.....%
๒. .....-.....สัดส่วนของผลงาน.....%
๓. .....-.....สัดส่วนของผลงาน.....%

๖. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ (ระบุรายละเอียดของผลงานพร้อมทั้งสัดส่วนของผลงาน)
เป็นผลงานของนายสุพัฒน์ โกมุทพันธ์ นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ งานที่ปฏิบัติ ดังนี้
๑. ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย สัดส่วนของผลงาน ๑๐๐%
๒. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล สัดส่วนของผลงาน ๑๐๐%
๓. วิเคราะห์ ประมวลผลการศึกษา สัดส่วนของผลงาน ๑๐๐%
๔. สรุปผลการศึกษาและเขียนเป็นผลงานเอกสารทางวิชาการ สัดส่วนของผลงาน ๑๐๐%

๗. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๑. ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ภาคตะวันออก ของจังหวัดสระแก้ว

๒. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ภาคตะวันออก ของจังหวัดสระแก้ว

๓. เป็นการแนวทางพัฒนาการสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ภาคตะวันออก ของจังหวัดสระแก้ว

๘. การนำไปใช้ประโยชน์

๑. ให้ทราบถึงข้อมูลการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สามารถนำผลการศึกษาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการนำไปใช้เป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมให้ชุมชนช่วยในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้

๒. ให้ทราบถึงข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ภาคตะวันออก เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ รวมถึงการสร้างทัศนคติที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่และชุมชน เพื่อประสานความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้ยั่งยืน

๙. ความยุ่งยากในการดำเนินงาน/ปัญหา/อุปสรรค

๑. การออกแบบสอบถามต้องครอบคลุมรายละเอียดข้อมูลที่ต้องการศึกษา ซึ่งมีหลายหัวข้อการศึกษาต้องใช้ความรู้ความสามารถในการพิจารณากำหนดหัวข้อการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนครบถ้วนจากประชากรกลุ่มศึกษาตอบแบบสอบถาม

๒. การสัมภาษณ์เก็บข้อมูลตามแบบสอบถามต้องออกไปดำเนินการในพื้นที่ทุกหมู่บ้าน ซึ่งต้องใช้เวลาในการอธิบายให้ประชากรกลุ่มศึกษาให้เข้าใจคำถามของแบบสอบถาม และสามารถตอบแบบสอบถามได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูลต้องใช้เวลามาก เพราะผู้เก็บข้อมูลจะต้องเดินทางไปเก็บข้อมูลในท้องที่ต่างอำเภอ ซึ่งอยู่ในระยะห่างกันหลายกิโลเมตร

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑. ส่งเสริมการสร้างความเข้าใจกับชุมชน เพื่อให้สามารถกำหนดกิจกรรม หรือจัดการเกี่ยวกับเรื่องอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

๒. สร้างระบบการประสานกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนเพื่อให้การทำกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สะดวกและมีความต่อเนื่อง

๓. การให้รางวัลกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สมควรมีการยกย่องเชิดชูด้วยการประกาศเกียรติคุณหรือมอบโล่รางวัลเพื่อเป็นรางวัลให้กับผู้ใหญ่บ้านที่มีผลงานการมีส่วนร่วมดีเด่น และเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับบุคคลอื่นด้วย

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....

(นายสุพัฒน์ โกมุทพันธ์)

ผู้เสนอผลงาน

วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ขอรับรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอข้างต้นตรงถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้ร่วมดำเนินการ
วันที่...../...../.....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้ร่วมดำเนินการ
วันที่...../...../.....

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....
(.....)
(ตำแหน่ง).....
วันที่...../...../.....
(ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลการดำเนินการ)

(ลงชื่อ) .....
(นายสว่าง กองอินทร์)
(.....)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑
ผู้อำนวยการกอง/สำนักขึ้นไป.....
วันที่...../...../.....

หมายเหตุ : หากผลงานมีลักษณะเฉพาะ เช่น แผ่นพับ หนังสือ แถบบันทึกเสียง ฯลฯ ผู้เสนอผลงานอาจส่งผลงานจริงประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการก็ได้

เอกสารแนบ ๔

ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของผู้เข้ารับการคัดเลือกชื่อ.....นายสุพัฒน์...โกมุทพันธ์ .....
เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง.....นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ.....ตำแหน่งเลขที่.....๑๓๒๙.....
~~งาน~~/~~ฝ่าย~~/~~กลุ่ม~~/ส่วน/~~ศูนย์~~.....ส่วนอุทยานแห่งชาติ.....
สำนัก/~~กอง~~.....สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่.๑.....

เรื่อง การประเมินผลโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรภายใต้การดำเนินงานของโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ฯ ป่าเขาฉกรรจ์ – โนนสาวเอ้ฯ ๑ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หลักการและเหตุผล

นับวันสถานการณ์ด้านความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะทวีความรุนแรงขึ้น ซึ่งสาเหตุแห่งปัญหานั้นล้วนแต่เกิดจากผลของการกระทำของคนในสังคมทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่ราบเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤาไน จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่เคยมีพื้นที่มากถึงประมาณ ๕,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้ถูกราษฎรบุกรุกจนเหลือพื้นที่เพียงประมาณ ๖๙๑,๒๕๐ ไร่ (๑๓.๘๓%) เท่านั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งถือว่าเป็นอัตราการบุกรุกที่สูงที่สุดถึงขั้นวิกฤตซึ่งธรรมชาติไม่สามารถรักษาดุลยภาพด้วยตัวของมันเองต่อไปได้ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา เช่น การเกิดน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖, ๒๕๓๑, ๒๕๓๓ และ๒๕๓๘ ในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา มูลเหตุสำคัญที่ทำให้ป่าผืนนี้ลดลงอย่างรวดเร็ว มีสาเหตุเกิดจากแรงกดดันจากปัญหาการเพิ่มของประชากรในพื้นที่ข้างเคียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายผ่อนปรนให้ราษฎรที่บุกรุกครอบครองพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้ทำกินต่อไปโดยมิให้ดำเนินการจับกุม จึงทำให้ป่าผืนนี้ถูกบุกรุกหนักขึ้น เกิดทั้งชุมชนขนาดเล็กและขนาดใหญ่กระจัดกระจายอยู่ทั่วพื้นที่

หลังจากการประกาศเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดตั้งกองอำนวยการศูนย์พิทักษ์ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัดขึ้น เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำผิด พ.ร.บ.ป่าไม้ ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๑ อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมป่าไม้ดำเนินการจัดทำโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่รอยต่อ ๕ จังหวัด โดยมีระยะเวลาดำเนินการ ๕ ปี ในช่วงปี ๒๕๓๒ – ๒๕๓๖ โดยดำเนินการอพยพราษฎรที่บุกรุกครอบครองพื้นที่ป่าไปอยู่ในพื้นที่รองรับที่จัดตั้งขึ้นในรูปของ **โครงการหมู่บ้านป่าไม้** ภาครัฐได้สร้างสาธารณูปโภค โรงเรียน อนามัย แหล่งน้ำ อีกทั้งภาครัฐเล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านการส่งเสริมให้ราษฎรมีอาชีพเพื่อทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยไม่คิดหวนกลับไปทำลายทรัพยากรป่าไม้และล่าสัตว์ป่าในเขตพื้นที่อีก เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตพื้นที่ป่าไม้ และหมู่บ้านที่อาศัยทำกินใกล้ชิดแนวเขตป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด ให้ราษฎรสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพทางด้านป่าไม้ภายใต้แบบการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับราษฎรในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาป่าไม้เพื่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่อพยพมาจากพื้นที่โครงการ รวมทั้งชุมชนที่อาศัยทำกินใกล้ชิดแนวเขตให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสมจากทรัพยากรธรรมชาติและไม่กลับเข้าไปบุกรุกป่าอนุรักษ์อีก

ดังนั้นเพื่อศึกษาการประเมินผลโครงการเป็นกระบวนการที่เป็นประโยชน์ทั้งในการปรับปรุงกิจกรรมของชุมชนที่ดำเนินอยู่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันก็เป็นประโยชน์ต่อระดับผู้บริหารที่จะใช้เป็นข้อมูลเพื่อการพัฒนาโครงการใหม่ เพื่อเป็นการต่อยอดหรือเพื่อเป็นการต่อเนื่องจากกิจกรรมเดิมให้เกิดการขยายผล ทั้งด้านการนำไปประยุกต์ใช้และการเผยแพร่ทางวิชาการได้ จึงจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการประเมินผลในโครงการอื่นๆได้

<u>บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ</u>

การประเมินผลโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรภายใต้การดำเนินงานของโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ฯ ป่าเขาฉกรรจ์ – โนนสาวเอ้ (๑) ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพราษฎร ต้องเกิดจากความต้องการและความพร้อมของชุมชนในการสร้างประเภทกลุ่มอาชีพ รวมไปถึงการเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต ราษฎรได้พัฒนาความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้ และกระจายทรัพยากร รวมถึงการใช้องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีสมัยใหม่ผสมผสานกันไป ก่อให้เกิดการสร้างแนวทางและรูปแบบวิธีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรที่อาศัยอยู่หรือทำกินในพื้นที่โครงการให้มีตรงกับความต้องการ และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อให้มีราษฎรเกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ควบคู่กับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันจะมีผลต่อการไม่เข้าไปบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าเพิ่มมากขึ้น

การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การพัฒนาเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสใช้ชีวิตอย่างสะดวกสบายและประสบความสำเร็จ โดยมุ่งไปที่การพัฒนาเพื่อให้บุคคลสามารถใช้ชีวิต หรือมีชีวิตยืนยาวอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ เป็นชีวิตที่ไม่มีภาระไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความเพียบพร้อมและมีความสามารถที่จะดำรงสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และค่านิยมของสังคม กับความสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และปัญหาที่ซับซ้อนได้

กระบวนการมีส่วนร่วมที่จะนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมของกลุ่มในชุมชน เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของนักพัฒนาหรือนักส่งเสริมจากการตัดสินใจ กำหนดกิจกรรมการพัฒนาโดยนักพัฒนาหรือนักส่งเสริมเอง ไปเป็นการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนและร่วมกันเรียนรู้เพื่อการทำงานร่มกันอย่างพันธมิตร เพื่อตอบสนองความเป็นจริงของชุมชน ขจัดข้อขัดแย้งและผลกระทบที่พึงจะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นการยอมรับและเสริมสร้างความสามัคคีและความเข้มแข็งทางสังคม ปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่สำคัญ คือ ด้านนักพัฒนาหรือนักส่งเสริม ต้องมีความเข้าใจเนื้อหาและกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และด้านชุมชน ต้องเป็นผู้ตัดสินใจเริ่มกิจกรรมของตนเองและด้านการสนับสนุน จากภายนอกในด้านต่างๆๆ เล่น ความรู้ วิทยากร ข้อมูลข่าวสาร อุปกรณ์ ทรัพยากร ปัจจัยที่จำเป็น

ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

๑. การส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณชีวิต

๒. การพัฒนาองค์ความรู้ ฝึกอบรม และศึกษาดูงาน เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

๓. การส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เพื่อเพิ่มผลผลิตและสร้างรายได้เสริมให้แก่ราษฎรในพื้นที่

๔. การส่งเสริมความร่วมมือและพัฒนาอาชีพ แบบเศรษฐกิจพอเพียงให้กับราษฎรในพื้นที่

๕. การสร้างเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมและระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในหมู่บ้านพื้นที่ความรับผิดชอบของโครงการอนุรักษ์ฯ สาวเอ้ ๑

๒. เพื่อทราบถึงความต้องการและรูปแบบการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความสำเร็จยิ่งขึ้น

๓. เพื่อเป็นการส่งเสริมราษฎรในพื้นที่ดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

๔. เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายภาคประชาชน ให้มีองค์ความรู้ และตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

๕. เพื่อเป็นการสร้างทัศนคติที่ดี เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานราชการกับภาคประชาชน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. จำนวนสมาชิกกลุ่มพัฒนาคุณภาพชีวิตมีเพิ่มขึ้น และชุมชนมีความเข้มแข็ง

๒. ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกชุมชน

๓. ราษฎรในหมู่บ้านมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่ทรัพยากรป่าไม้ ได้รับการดูแลบำรุงรักษาและเอื้อประโยชน์ให้กับชุมชนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีทั้งประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม

๔. การประสานงานระหว่างราษฎรกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นไปในทางที่ดีขึ้น

๕. ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ การตัดไม้ และการล่าสัตว์ป่าลดจำนวนลง

(ลงชื่อ) .....

(นายสุพัฒน์ โกมุทพันธ์)

ผู้เสนอแนวคิด

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔